Új **energiacímke** a világítástechnikában is

Az Európai Bizottság 2020. március 11-én bemutatott új javaslatcsomagja tartalmazza a körforgásos gazdaságra vonatkozó cselekvési tervet, amelynek célja a korábbi lineáris gazdasági modell leváltása egy jóval fenntarthatóbb, környezetbarátabb modellre.

Ebben a rendszerben a termékeket már eleve úgy tervezik meg, hogy tekintettel vannak azok teljes életciklusára. A fenntarthatóság érdekében fontos célként jelenik meg, hogy az új termékek minél tartósabbak, javíthatók, újrahasználhatók, illetve hulladékká válásukat követően hasznosíthatók legyenek.

Ennek a folyamatnak egyik lépéseként megújulnak az energiacímkék is. Az első energiacímke-keretirányelvet 1992-ben fogadták el az unióban, majd ezt a szabályozást módosította a 2010/30/EU új keretirányelv, és 2011-től folyamatosan módosultak a korábbi, egyes termékekre vonatkozó címkék.

2021-ben újabb jelentős változáson esnek át az energiacímkék. A változás célja egyrészt az EU 27 tagállamban egységes és nyelvsemleges megjelenés, másrészt az energiaosztályok jelölésének hozzáigazítása a jelenlegi fejlesztési és hatékonysági folyamatokhoz. A címkék további technológiai információkkal is bővülnek, ezzel segítve a szakemberek és a fogyasztók vásárlói döntését.

A megújult energiacímkék használatának szabályozása 2021. március 1-jétől lép hatályba a háztartási gépeknél, de az új címkékkel már most is lehet találkozni új készülék vásárlásakor. A világítástechnikai termékeknél fél évvel később, 2021. szeptember 1-jén válik kötelezővé az új energiacímkék használata.

Miben lesz más az új címke?

A számos újdonság közül az egyik leglényegesebb különbség a tárgy és hatály vonatkozásában jelentkezik. A korábbi szabályozással ellentétben – amely kétféle típusú energiacímkét határozott meg, egyet a lámpákra és egyet a világítótestekre – az új jogszabály szakítva ezzel a megközelítéssel összesen egyféle címkét rendel a fényforrásokhoz, kiegészítve azzal, hogy a követelmények a fényforrást tartalmazó termékekben forgalomba hozott fényforrásokra is alkalmazandók. A lámpák, a LED-modulok és a világítótestek után tehát a fényt kibocsátó fényforrásokra kerül át a hangsúly.

Fontos megjegyezni, hogy bár az új szabályozás majd csak 2021. szeptember 1-jétől váltja le a jelenlegit, és írja elő a fényforrásokra az új címkét, a régi sza-

1

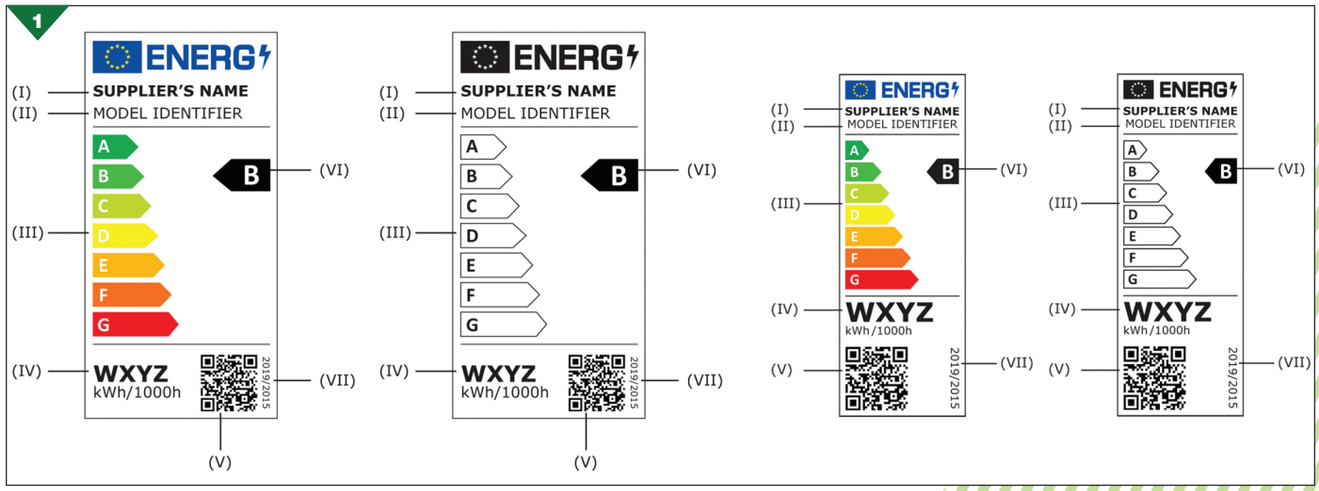

Elektro-Coord_szorolap.indd 1 2021. 02. 11. 10:51

bályozás által a világítótestekre alkalmazott speciális energiacímkét már 2019. december 25.-e óta nem kell alkalmazni.

A jogszabály előírja, hogy a fényforrásoknak cserélhetőeknek, illetve műszaki indoklással kiszerelhetőeknek kell lenniük. Amennyiben a fényforrást nem lehet az előírt paraméterek ellenőrzésére eltávolítani, úgy az egész terméket fényforrásként kell kezelni, és megfelelően címkézni. Az önállóan (nem beépítve) forgalmazott fényforrások csomagolásán fel kell tüntetni az új típusú energiacímkét.

Természetesen a jogszabály számos területen felmentést ad a követelmények alól. A teljesség igénye nélkül pl. a járművekben, a munkagépekben, az orvostechnikai eszközökben használt fényforrások, az elemről vagy az akkumulátorról működő és biztonsági világítási fényforrások stb. esetén.

Az új szabályozás az energiacímke tartalmában és megjelenésében is számos újdonságot hordoz. Az új címke első ránézésre nagyon hasonlít a korábbi, 1998-ban bevezetett formára. Ismét visszatér az „A", mint legmagasabb (tehát legjobb) energia hasznosítású osztálytól a legalacsonyabb, „G" osztályig terjedő, hétfokozatú skálához. Az új energiaosztályt a fényforrások mai képességét és a következő években várható fejlődését is figyelembe vevő képlettel lehet meghatározni.

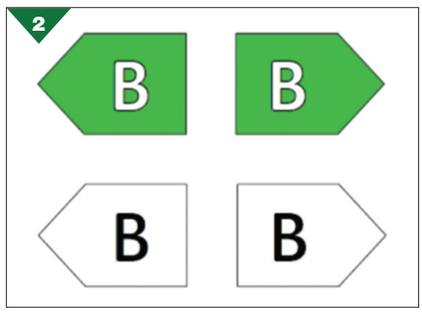

A címke kétféle méretben, sztenderd (72x36 mm) vagy kicsi (54x20 mm), ill a jogszabályban definiált színes vagy egyszínű formában jelenhet meg *(1. ábra).* Amennyiben az energiacímke nem a csomagolás vevő felé néző oldalára kerül, úgy az előtérbe kerülő oldalra a *2. ábrán* látható, az adott energiaosztály betűjelét tartalmazó nyíllal kell ellátni.

Új elem továbbá az energiacímkében megjelenő QR kód is, amely ez esetben kettős funkciót tölt be. Egyrészt a fogyasztók számára biztosítandó kötelező adatok és információk digitális elérését teszi lehetővé, másrészt a fogyasztóvédelmi hatóságok munkáját segíti. A gyártóknak a jogszabály által előírt tartalmú adatlapban megjelölt paraméterek értékeit fel kell tölteniük az Európai Bizottság által üzemeltetett, EPREL néven működtetett adatbázisba. A sikeres feltöltés után a rendszer által generált QR kódot kell letölteni, és az adott termék energiacímkéjébe beépíteni.

Az új címkével ellátott termékek 2021. szeptember 1-jétől kerülhetnek a boltok polcaira, míg a régi típusú címkével legkésőbb 2021. augusztus 31-én lehet az EU piacára adni terméket. A korábbi gyakorlattól eltérően a jogszabály nem határoz meg átmeneti időszakot – aminek során párhuzamosan mindkét típusú címkével piacra adható egy termék –, a váltás tehát az adott napon történik meg. Ugyanakkor a már határidőig a régi címkével piacra adott termékeket – amennyiben más jogszabály a piacon maradást nem tiltja – 2021 szeptemberét követően legkésőbb 18 hónap múlva az új címkével kell ellátni, amihez a gyártók kötelesek a megfelelő címkét biztosítani.

A magyar világítástechnikai ipar már ma is azon dolgozik, hogy a fenti változások zökkenőmentesek legyenek. A termékek felelős tervezésének eredménye az új címkéken megjelenített információkon is láthatóvá válik. Azonban továbbra is biztosítanunk kell, hogy a hulladékká váló fényforrások a lámpahulladékok szelektív gyűjtésével visszajussanak a feldolgozó és újrahasznosító rendszerbe, hogy újra nyersanyagként jelenhessenek meg a folyamatban.

Felhasznált források:

1) A bizottság (EU) 2019/2015 felhatalmazáson alapuló rendelete (2019. március 11.) az (EU) 2017/1369 európai parlamenti és tanácsi rendeletnek a fényforrások energiacímkézése tekintetében való kiegészítéséről, valamint a 874/2012/EU felhatalmazáson alapuló bizottsági rendelet hatályon kívül helyezéséről.

2) LightingEurope Guidelines For the application of Commission Regulation (EU) 2019/2015 of 5 December 2019 laying down energy labelling requirements for light sources (Energy Labelling Regulation).

Burgmann Nóra – Pilter Zoltán

KÖSZÖNJÜK, HOGY ÖN IS SZELEKTÍVEN GYŰJTI A LÁMPAHULLADÉKOT!

ELECTRO-COORD MAGYARORSZÁG

Electro-Coord Magyarország Nonprofit Kft.
1132 Budapest, Váci út 12. 1. em. 1.
Tel.: 06 30 222-2229 info@electro-coord.hu www.electro-coord.hu

Elektro-Coord_szorolap.indd 2 2021. 02. 11. 10:51